Пролетаред һəму wəлата, йəкбьн.

РЙА Т'ƏЗƏ

ОРГАНА ҚОММƏРК'ƏЗИЙА ПКƏ. СОВЕТА Т'ƏWРƏБЛЬНД У СОВЕТА МИНИСТРЕД Р'СС ƏРМƏНИСТАНЕ

«ՌԻԱ ԹԱԶԱ» ՕՐԳԱՆ ՀԿՊ ԿԵՆՏԿՈՄԻ, ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՌ ԳԵՐԱԳՈՒՅՆ ՍՈՎԵՏԻ ԵՎ ՄԻՆԻՍՏՐՆԵՐԻ ՍՈՎԵՏԻ

«РИА ТАЗА» ОРГАН ЦК КПА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ АРМ. ССР

№ 25 (1565) | *Пенщшəм, 26-е марте сала 1964-а* | Qимəт 2 капек

WЕДƏРЕ, ЛЬ К'Ö QƏЙДЕ ПЛАНКЬРЬНЕЙИ Т'ƏЗƏ БƏРК' ТЕ ХWƏЙКЬРЬНЕ, ЛЬ WЬР ХWƏЛИ ДҺА БЬ ШƏ'РƏЗАТИ ТЕ ХƏБТАНДЬНЕ, ДƏРАНИНА ҺАСЬЛƏТА МАЛҺƏБУНА ГÖНДИТИЕ ЗЕДƏ ДЬБƏ.

(Жь qрара Қоммəрк'əзийа ПКТ'С у Совета Министред Т'Р'СС—йə 20-е марте сала 1964—а).

Дəрһəча фактед сəрт т'əр'бандьн у шашийа нава практика планкьрьна дəранина колхоза у совхозада

Qрара КМ ПКТ'С у Совета Министред Т'Р'СС-йə 20-е марте сала 1964-а

Мəщалəкə һəрə фəрз, йа кö партиае пəй Пленума КМ ПКТ'С сентйабрер'а (сала 1953—а) дь дəрəща малһəбуна гöндитиеда миасəр кьр, əw qəйде планкьрьнейи т'əзə бу, кö сала 1955—а һатə к'ьвшкьрьне, мəрəме к'ижани əw бу, wəки һəр тəһəри сəрəкваникьрьна жь алие дəwлəтеда у пешдабьрьна активтиа колхозвана, п'алед совхоза, п'ешəкзанед малһəбуна гöндитиейə ə'франдарие һəвр'а бькнə йəк. Əв qəйде планкьрьне бь щарəкева р'аст дəрк'əт.

Дасазкьрьна органед партиае бь принсипа дəранине, сазкьрьна сəрwертиед колхоз-–совхозиейə дəранине мəщал дан, wəки сəрəкваникьрьна колхоза у совхоза бь һ'имва бьднə п'аккьрьне, нава экономика wанда дһа к'ур бьн. Гəлəк сəрwертиед дəранине пьрсданинед хwə р'аст фə'м кьрьн, дəстпекьрьн конкрет, бь шöхöлзани дəранинева мьжул бун, карьбун qəwата колхозвана у хəбатчиед совхоза бькнə йəк бона шəр'к'арие бькьн сəба дһа пешдабьрьна малһəбуна гöндитие. Əwана qəйде планкьрьнейи т'əзə бь шə'рəзати дьдьнə хəбтандьне бона пешдабьрьна инисиатива хəбатчиед гöнд сəба диһаркьрьн у хəбтандьне р'езерв у мəщалед дəранина колхоза у совхоза, wəки жь һəр һектарəкə хwəлие бь кем хəрщкьрьна хəбате у мəщалава дһа зə'ф һасьлəте бьстиньн.

Wедəре, ль к'ö qəйде планкьрьнейи т'əзə бəрк' те хwəйкьрьне, ль wьр хwəли дһа бь шə'рəзати те хəбтандьне, дəранина һасьлəта малһəбуна гöндитие зедə дьбə. Қолхоз у совхозед öсада щабдарийа хəбатчийа бона р'езултатед хəбате бльнд буйə, һ'əwacк'арийа wан бона жь култураед һ'əбе нан, техникие у култураед майин стəндьна əк'не бльнд, зедəкьрьна һасьлдарийа һ'əйwанəт дһа зедə буйə.

Qрара 9-е мартейə сала 1955—а „Дəрһəqа гöһастьна практика планкьрьна малһəбуна гöндитие"—да Қоммəрк'əзийа ПКТ'С у Совета Министред Т'Р'СС дьданə к'ьвше, wəки принсипа qəйде планкьрьнейи т'əзə гəрəке бьбə чапа продуксиа əшийатие. Əв хwəстьна нһа жи бь т'əмами дьминə.

Һазьркьрьна планед пешдабьрьна дəранина малһəбуна гöндитие лазьмə һəма колхоза у совхозада дəстпебькьн у миасəркьн, бь һ'əсабһьлдана qəwл у мəщалед һəр малһəбунəкейə конкрет.

Гəрəке пешданина бьднə колхоза у совхоза, кö əwана чьqас у чь щур'ед һасьлəте готи бьфрошнə дəwлəте, ле чьqас у чь култура готи бьчиньн, чьqас һ'əйwанəт хwəйкьн, хwəлие чаwа дһа бь р'асионали бьднə хəбьтандьне, wəки дһа зə'ф продуксиае бьстиньн у плана фротана wейə дəwлəте бь ачьхи бьqəдиньн,— əw шöхöле колхозвана, п'алед совхоза хwəхwəнə: əwана дһа р'ьнд qəwлед хwə заньн у дькарьн дһа р'аст хwəйтие ль мəщалед хwəйə һəйи бькьн.

Ле ван аг'ърийа һьнəк марза, п'арwəлата у р'еспубликада практика жорда бь шаблони планкьрьна дəранине дəрбаз дькьн, йа кö зуда жь алие партиаеда һатйə гöнəк'аркьрьне, бе гьли — готьн планед мəзила чандьнийа у əк'ндайина културед малһəбуна гöндитие, р'əqəма сəре һ'əйwанəт у һасьлдарие к'ьвш дькьн, бь щур'е ə'мьркьрьне т'əмамийа хəбата колхоз у совхоза к'ьвш дькьн. Бь ве йəке шöхöлк'арийа сəрəкван у п'ешəкзанед малһəбуна те бəрбаткьрьне, инисиатива колхозвана у п'алед совхоза те хəньqандьне.

Һьнəк органед щи гəлəк щара гöһ надьнə сəр wан плана у пешданинед, кö колхоза у совхозада һатьнə һазьркьрьне, бе т'ö мə'ни һ'öкöми сəр сəрəкванед wан дькьн, кö щарəкə майин ль плана бьнһер'ьн, бей һ'əсабһьлдана мəщалед р'еал у керһатьна wанə малһəбуние.

Практика планкьрьнеда шашиед майин жи тенə кьрьне.

Wəхте к'ьвшкьрьна пешданинед малһəбуне, хəбатчиед сəрwертиед дəранине нə кö мəщалед wе, ле дəрəща дəранина wейə һəйи һ'əсаб һьлтиньн. Р'уе ве йəкеда малһəбунед кö зонəкеданьн, qəwлед wанə хwəлие—климае мина һəвьн, пешданинед планейə башqə дьднə wан. Əв йəка р'аст нинə.

Əгəр мəщалед малһəбуна щур'əкинə, qəwлед wана йəкьн, wи чахи гəрəке фьрqийа мəзьн орт'а пешданинед wанə планиеда жи т'öнəбə. Гəрəке мə'нийа wе йəке нəгьрьн, wəки анəгори р'езултатед сале р'езултатед малһəбуна башqəнə. Фьрqийа əк'н, хəрщкьрьна хəбате у мəщала, бь һ'əсабе һектарəке стəндьна һасьлəта һ'əйwанəтхwəйкьрьне вьра нə кö р'уе мə'ниед обйективданə, ле бь т'əшкилдаред малһəбунер'а, мə'рифəта сəрəкваникьрьнер'а, р'аст щиwаркьрьна qəwатар'а у бона qəдандьна плана мобилизасиакьрьна колективер'а гьредайиə. Демəк, готи бь wе принсипева нəенə сəрəкваникьрьне: кö к'е хьраб дьхəбьтə — плана дһа бьч'ук бьдне, к'е дһа р'ьнд дьхəбьтə — плана дһа мəзьн бьдьне.

Қоммəрк'əзийа ПКТ'С у Совета Министред Т'Р'СС һажпе һəнə, wəки органед партиае, советие у малһəбуна гöндитиейə щи колхоза у совхоза борщдар дькьн мəзилед чандьнийа һьнəк култура зедəкьн, ед културед майин кемкьн, р'əqəма сəреви, йане wи щур'е һ'əйwанəт зедəкьн т'əне бона wе йəке, wəки планеда сəлəфа нишандайине хwəйкьн. Р'уе wе йəкеда щарна сəр мəзилед чандьнийа културед кемəк'ндар дьр'əшиньн, ле културед дһа керһати, бона малһəбуне дһа к'ардар жь орт'е тенə һьлдане. Һьнə хəбатчиед сəрəкван дəwса wе йəке, wəки инисиатива колхоза у совхоза бь һəр тəһəри хwəйкьн, к'омəке бьднə wана, wəки дəстанинед öлм у практика пеш р'ьк'ьнкьн у бь wе йəкева али интенсификасиакьрьна дəранине бькьн, щарна хwə бь р'йа административиейə бекер у ə'мркьрьне дьгрьн.

Гəлəк кемаси öса жи дь шöхöле планкьрьна зəг'ирəкьрьна һасьлəта малһəбуна гöндитиейə дəwлəтеда һəнə. Wəхта бона колхоза у совхоза планед һасьлəта кö дьфьрошнə дəwлəте тенə т'əстиqкьрьне т'ьме нинə, wəки р'йа малһəбунейə дəранине, п'ешəккьрьна wе һ'əсаб һьлдьдьн. Незикбуна öса мхсед дəранине зедə дькə у али пешдабьрьна wан ч'ьqла накə, ед кö дькарьн wан qəwлада гəлəк һасьлəта арзан бьдьн.

Қоммəрк'əзийа ПКТ'С у Совета Министред Т'Р'СС тер'а дьбиньн, wəки qəwлəки дһа пешдабьрьна малһəбуна гöндитиейə һəри фəрз пешдабьрьна инисиатива колхозвана у п'алед совхозайə, бльндкьрьна һ'əwacк'арийа wанə бона дһа зедəкьрьна дəранине сəр һ'име интенсификасиакьрьне, бльндкьрьна р'ол у щабдарийа сəрəквана у п'ешəкзана дь дəрəща хəбтандьна р'езерва у мəщала, дитьна щур'ед сəрəкваникьрьна дəранинейə һəрə башда, бь һ'əсабһьлдана qəwлед һəр малһəбунəкейə конкрет.

Қоммəрк'əзийа ПКТ'С у Совета Министред Т'Р'СС *qрар дькьн:*

1. Чаwа практика бəндкьрьна пешдабьрьна малһəбуна гöндитиейə зиандар, практика планкьрьнейə шаблон гöнəк'аркьн, wəхта алие чапа мəзилед чандьнийа, структура wан, р'əqəма сəре һ'əйwанəт у алие р'əqəмнишед дəранинейə майинда бе гьли-готьн, борщли пешданина дьдьнə колхоза у совхоза. Əхтийарие нəднə органед партиае, советие у малһəбуна гöндитиейə щи, кö бона колхоза у совхоза чапнишəкə пешданинед дəранине к'ьвшкьн, хенжь wан чапниша, кö бь плана дəwлəте һатьнə т'əстиqкьрьне.

Бьспернə Қоммəрк'əзиед Партиаед Қомунистиейə р'еспубликаед т'фаqие, комитеед п'арwəлата у комитеед марзайə партиае, Советед Министред р'еспублика, комшöхöлкьред п'арwəлата у комшöхöлкьред марза wан мəрьва, ед кö əхтийариед колхоза у совхоза алие планкьрьна дəранинеда дьт'əр'биньн гази бəр щабдарийа партиае у дəwлəтейə бəрк' бькьн. Əw зиана материалие, кö р'уе т'əр'бандьна öсада пешда һатйə, готи əwана бьк'шиньн, к'ижана малһəбун дə'фданə сəр р'йа зианстəндьне.

2. Қ'ьвшкьн, wəки бжартьна култура, чапа мəзилед чандьнийа, р'əqəма сəре һ'əйwанəт, wə'де qəдандьна хəбата малһəбуна гöндитие, мет'одед агротехникие у зоотехникие у мəщалед р'ьк'ьнкьрьна дəстанинед öлм у практика пеш, бь һ'əсабһьлдана qəwлед щи, хут колхоза у совхозада тенə qраркьрьне — жь алие п'ешəкзан у сəрəкванед wанда бь т'əвгəлийа колхозвана у п'алед совхозайə фьрə.

3. Органед партиае, советие, малһəбуна гöндитие борщдаркьн—wəхта һазьркьрьна планед пешдабьрьна малһəбуна гöндитие бəрк' бь qрара Қоммəрк'əзийа ПКТ'С у Совета Министред Т'Р'СС—йə 9-е марте сала 1955—а "Дəрһəqа гöһастьна практика планкьрьна малһəбуна гöндитие"—ва бенə сəрəкваникьрьне.

Лазьмə т'əне плана к'ьр'ина һасьлəта малһəбуна гöндитиейə дəwлəте бьднə пешийа колхоза у совхоза, ле планкьрьна дəранине гəрəке колхоз у совхоз хwəхwə бькьн, бь һ'əсабһьлдана wе йəке, wəки лазьмə qəдандьна плана к'р'ина һасьлəта малһəбуна гöндитиейə дəwлəте бехофкьн. Планкьрьна мəзилед чандьнийа културед малһəбуна гöндитие у пешдабьрьна һ'əйwанəтхwəйкьрьне колхоз у совхоз миасəр дькьн анəгори дəрəща дəранинейə к'ьвшкьри у һ'əсабһьлдана р'ьнд хəбтандьна хwəлие.

(Пəйһатьн р'уе 2—а)

Пәйһатьна чрара КМ ПКТ'С у Совета Министред Т'Р'СС-йә 20-е марте сала 1964-а

(Дәстпебун р'уе 1—е)

Әгәр wәхте планкьрьна ә'рдмәзилед чандьние, әк'ндайине у р'әqәмнишед пешдабьрьна һ'әйwанәтхwәйкьрьне орт'а сәрәкванед колхозе, совхозе у сәрәкванед сәрwертийа дәраниеда һәвр'анәqайилбун пешда те, wи чахи гьлие к'ӧтасие дьгһижә сәрwертийа колхозе у директоре совхозе. Изьн т'ӧнә планед чандьние жорда к'ьвшкьн. Әгәр гьлие к'ӧтасие е сәрwертийа дәраниебә, wи чахи щабдарийа кадред колхоза у совхоза бона р'аст хәбтандьна хwәлие, бона qәдандьна планед дәранина һасьләта малһәбуна гӧндитие у фротана wанә дәwләте wе бе т'әр'бандьне.

Qәwата нqьтка qрара Qоммәрк'әзийа ПКТ'С у Совета Министред Т'Р'СС -йә 9-е марте сала 1955—ә пенща „Дәрһәqа гӧһастьна практика планкьрьна малһәбуна гӧндитие" ӧндабуйи һ'әсабкьн, бь к'ижане әхтийари дьданә комшӧхӧлкьред нәһ'ийа планед чандьнийа културa у колхозада планед пешдабьрьна һ'әйwанәтхwәйкьрьне ә'нә'нә кьн у гава нәqайили орт'а wан у колхозада һәбә, wан плана вәгәр'иньн бона леньһер'андьне.

4. Wәхте планкьрьна дәранине колхоз у совхоз борщдарьн бещәркьрьна културaед ӧса у щьсне һ'әйwанәтә ӧса тер'а бьбиньн, к'ижан дь qәwлед wе малһәбунейә конкретда бь чьхаред лапә бьч'ук дәранина лапә мәзьн дьдьн, һәqе хәбате дһа р'ьнд дәрдьхьн, изне дьдьн дәстанинед ӧлм у практика пеш дһа бь к'ардари бьднә хәбате, малһәбуне бь р'йа интенсификасиакьрьне пешда бьбьн.

5. Советед Министред р'еспубликаед т'фаqие органед марза, п'арwәлатайә партиае, советие, малһәбуна гӧндитие у сәрwертиед колхоз-совхозиейә дәранине борщдаркьн, кӧ нава салед 1964—1965—да хәбате бькьн, wәки п'ешәккьрьна һәр колхозәке у совхозәке qрар-кьн, бь һ'әсабһьлдана wе йәке, wәки wанда ч'ьqлед дәранине дһа бь эфективи һәвр'а бенә гьредане — анәгори qәwлед т'әбийәте у економикие. Сәрәкванед колхоза у совхоза, п'ешәкзана у активар'а т'әвайи р'йа п'ешәккьрьна һәр малһәбунәке к'ьвшкьн.

Гава бь диференсиакьри бәрбьр'и һәр малһәбунәке дьбьн, лазьмә бь т'әмами һьлдайи алие марзе, п'арwәлат р'еспубликаеда зедәкьрьна дәранина һ'әму щур'ед продуксиа әшийатие у qәдандьна плана к'ьр'инед дәwләте бехофкьн.

6. Бона к'ара wе йәке, wәки һәр малһәбунәкеда дәранин дһа бь плани бе т'әшкилкьрьне, Плана Т'Р'СС Дәwләте у Советед Министред р'еспубликаед т'фаqие гәрәке щиwаркьрьна пешданинед к'р'ина һасьләта малһәбуна гӧндитиейә планкьрийә бь экономики һ'әсабкьри бехоф бькьн бона пенщсалийа салед 1966—1970-и бь т'әмами һьлдайи—анәгори зонаед wәлет марза у сәрwертиед дәранине, анәгори колхоза у совхоза бь һ'әсабһьлдана п'ешәккьрьн у мәрк'әзкьрьна дәранине.

Сәрwертиед колхоза у совхозайә дәранине, гава бона колхоза у совхоза пешданинед плана фротана һасьләта малһәбуна гӧндитиейә дәwләте к'ьвш дькьн, гәрәке мәщалед qәдандьна плана к'р'инер'а т'әвайи ӧса жи һ'әсаб һьлдьн к'ара дһа пешдабьрьна экономика һәр малһәбунәке — сәр һ'име дһа к'ур п'ешәккьрьне, колхоза у совхозада сазкьрьна фондед дәранинейә лазьм к'ижан вәдәранина фьрәкьри бехоф дькьн, бәрк' qәдандьна принсипа һ'әwасk'арийа хәбатчиайә материалие анәгори р'езултатед хәбате, чаwа qәwле пешдабьрьна малһәбунейә һәри фәрз.

7. Qоммәрк'әзийа ПКТ'С у Совета Министред Т'Р'СС тер'а дьбиньн wәки хәбата колхоза, совхоза у сәрwертиед колхоз—совхозиейә дәранине гәрәке нә кӧ т'әне бь qәдандьна плана фротана һасьләтейә дәwләтева бе qимәткьрьне, ле бәри гьшка, бь р'езултатед хәбата малһәбунейә дәранинева, бь wе йәкева бе qимәткьрьне: чька чьqас һасьләт һатйә дәранине; бь чь хwәqимәтиева, чапа дәранине чьqас мәзьн буйә у бона дһа пешдабьрьна wе qәwл у мәщалед чаwа һатьнә сазкьрьне. Qимәткьрьна дәрәща дәранине, кӧ малһәбунед п'ешәккьрийә башqә-башqәда гьһиштьне, лазьмә бь wан р'әqәмниша бькьн к'ижан анәгори р'йа малһәбуненә.

8. Qоммәрк'әзийа ПКТ'С у Совета Министред Т'Р'СС гӧһдарийа органед партиае, советие малһәбуна гӧндитие у идаред малһәбуна гӧндитиейә ӧлмие датиньн сәр wе йәке, wәки лазьмә дәстанинед ӧлм у практика пеш дһа бь активи нава дәранинеда бьднә р'ьк'ьнкьрьне. Дь дәрәща хwәлибещәркьрьне у һ'әйwанәтхwәйкьрьнеда р'ьк'ьнкьрьна щур'ә у мет'одед пеш гәрәке бь дәсти пропагандакьрьна wанә актив бе миасәркьрьне бей административие у шаблонеготи спартьнед ӧлмиейә нәщер'банди нәднә малһәбуна, к'ижан дькарьн дәwса к'аре зиане бьдьн. Дь шӧхӧле хәбтандьна щур'ә у мет'одед агрономие у зоотехникиеда р'ола фәрз гәрәке әw агроном у зоотехник бьлизьн, ед кӧ хут колхоз у совхозада дьхәбьтьн.

***

Qоммәрк'әзийа ПКТ'С у Совета Министред Т'Р'СС мьqим бь гӧманьн wәки органед партиае, советие у малһәбуна гӧндитие кемасиед кӧ дь шӧхӧле т'әшкилкьрьна планкьрьне, сәрәкваникьрьна дәранина малһәбуна гӧндитиеда һәнә, wе бь ләз алт'бькьн, wе һәр тьште лазьм бькьн бона инисиатива сәрәкван у п'ешәкзанед колхоз у совхоза, һ'әму хәбатчиед гӧндә ә'франдарие сәба qәдандьна пьрсданинед дһа зор пешдабьрьна малһәбуна гӧндитие бьднә хәбате.

КОМИТЕА МӘРҚ'ӘЗИЕЙӘ ПКТ'С

СОВЕТА МИНИСТРЕД Т'Р'СС

Чәнд р'ож пешда завода Кироваканейә Автоматикаеда щидәрәщәкә т'әзә т'әслими хәбате кьрьн, ль к'ӧ щидәрәща qәwатдаине у п'еч'андьне һатйә щиwаркьрьне.

ШЬКЛДА: һосте щидәрәща п'еч'андьне С. Мхит'арйан ль хәбата п'ала пеш С. Самариане дьнһер'ә, йа кӧ плана хәбата хwәйә р'оже бь 110—120 сәләфа дьqәдинә.

СЕМИНАРА Һ'ӘWАСК'АР

Бона к'омәке бьднә п'ешәкзанед колхоз у совхозед сәрwертийа Эщмиазинейә дәранинейә малһәбуна гӧндитие, бь инисиатива института Ереванейә зоотехникие Эщмиазинеда се р'ожа дәрсед семинар һатнә дәрбазкьрьне.

„Хәбтандьна qнйатед к'имиае wәхте силоскьрьна дәбре"-бь ве т'емае сәрwере п'ара институтейә технологиа силоскьрьна дәбре В. Азарйан даклад хwәнд.

Сәрәке кафедра институтейә микробиологиае Г. Шак'арйан ләрһәqа шәрк'арийа мqабьли т'әләфбуна һ'әйwанәт у р'еед бльндкьрьна һасьлдайинеда даклад хwәнд.

Д. Еремйан

Ч'еләкдоша колхоза гӧнде Воскевазе (ль сәрwертийа Аштаракейә дәранине) Эмма Мовсисйан сала пар жь 18 ч'еләке, кӧ т'әслими wе кьрьбун, 18 голькед саг'ләм стәнд, мәзьн кьр у т'әслими колхозе кьр. Ч'еләкдоша пеш исал дһа р'ьнд мqатие голька дькә, бь сайа к'ижане к'аша wана р'ож бь р'ож зедә дьбә.

ШЬКЛДА: Э. Мовсисйан голькe дьмежинә.

Фото йа Т. ҺОВҺАННИСИАН

Шеwрдари-семинара жур'налистед Пьшкавказе хәбата хwә хлазкьр

Шеwрдари-семинара хәбатчиед пресс, р'адио у дурдитьнока Гӧрщстане, Әрмәнистане у Адрбещане Бәк'уеда се р'ожа к'ьшанд, к'ижан бйуроа Qоммәрк'әзийа ПКТ'С Пьшкавказе т'әглиф кьрьбу.

Р'ожа дӧда даклада р'едакторе газета „Зарйа Востока"-е М. И. Чхиквишвили бь т'ема „Нишандайина щер'ьбандьна хәбата т'әшкиләтед Гӧрщстанейә партиае дь дәрәща бь р'ӧһ'е интернасионализма пролетарие у достийа щмаә'та т'әрбийәткьрьна хәбатчийада" у даклада р'едакторе газета „Соп'лис сховреба" М. Д. Давит'ашвилийә бь т'ема „Хәбата прессейә массайи" һатнә бьһистьне.

Р'едакторе газета „Ленинское знамийа"—е, полковник М. К. Головастиков, р'едакторе газета сәрwертийа Эщмиазинейә дәранинейә „Qомунизми уг'иов„—е В. А. Зак'арйан т'әви ә'нә'нәкьрьна даклада бун.

Семинареда ӧзве р'едколегиа газета „Селскайа жизьн"—е Н. А. Заколупин, к'атьбе агентийа прессейә „Новости"—йи щабдар Б. Йа. Пишчик, р'едакторе р'едаксиа Т'Р'СС—да п'әвгӧһастьна програмед дурдитьнокейә сәрәкә йа комитеа Совета Министред Т'Р'СС ә'ламәтиед р'адиое у дурдитьнокейә дәwләте Б. П. Степанов, ӧзве р'едколегиа ковара „Партинайа жизн"—е А. Г. Климов семинареда пешда һатьн.

21-е марте — р'ожа хәбата шеwрдари-семинарейә к'ӧтасие р'едакторе газетед марза Абхазиаейә йәкбуйи Г. С. Семйонов, р'едакторе газета Ленинаканейә „Банвор"—е Г. Һ. Асрйан, ӧзве р'едколегиа ТАСС—е Б. В. Афанасев, р'едакторе газета „Вечерни Т'билиси"—е П. В. Асланидин, дәwсгьртие р'едакторе ковара „Советскайа печат"—ейи сәрәкә А. И. Лангфанг, р'едакторе газета „Апшерон"—е Һ. И. Меһералиев пешда һатьн.

Лекторе п'ара Qоммәрк'әзийа ПКТ'С идеологие Н. В. Шишлин дәрһәqа һ'але Т'Р'СС орт'әмләтиеда даклад хwәнд.

Хәбәрдана к'атьбе Qоммәрк'әзийа Партиа Qомунистиейә Адрбещанейи пешьн һәв. В. Йу. Ахундов бь гӧһдарикә мәзьн һатә бьһистьне, е кӧ жь наве Qоммәрк'әзийа ПҚ Адрбещане т'әвгәлед шеwрдарие бь алави слав кьр. Һәв. Ахундов дәрһәqа т'ьвдарәкдитьна ә'йда 150—салйа к'әтьна Адрбещане нава т'әшкила Урьсете, дәрһәqа wан ачьхиед щмаә'та адрбещанә мәзьнда шьровәкьр, к'ижан дь мала щмаә'тед советиейә братиеда бь сәрәкванийа щмаә'та урьсайә мәзьн гьһиштьне.

Сәдре бйуроа КМ ПКТ'С Пьшкавказе һәв. Г. Н. Бочкарйов хәбәрдана хwәда р'езултатед шеwрдари-семинаре т'омәри кьр. Әw бь һургьли сәр wан пьрса сәкьни, кӧ пешийа хәбатчиед пресс, р'адио, дурдитьнока Пьшкавказе сәкьнинә дь нава wе шәр'к'ариеда, кӧ бона сазкьрьна база комунизмейә материалие—техникие у т'әрбийәткьрьна мәрьве т'әзә — бажарване мәхлуqәтийа комунистие те кьрьне.

Бь шабунәкә мәзьн нәма славкьрьне Qоммәрк'әзийа ПКТ'С, һәвале Н. С. Хрушчовр'а һатә qәбулкьрьне.

Т'әвгәлед шеwрдари— семинаре чунә р'едаксиаед газет у коваред Бәк'уе, комитеа Совета Министред Р'СС Адрбещанейә ә'ламәтиед р'адиое у дурдитнокейә дәwләте, агентийа т'елеграфие, ль к'ӧ диса проблемед жур'налистикаейә п'ешәкзание ә'нә'нә кьрьн.

Стендед, кӧ р'едаксиаед газет, ковар, нәшьрәт, комитеед ә'ламәтиед р'адиое у дурдитноке, агентиед Гӧрщстане, Әрмәнистане у Адрбещанейә т'елеграфие һазьр кьрьбун, нава т'әвгәлед семинареда һ'әwаск'арикә мәзьн пешда анин.

(ААТ')

Р'ениша хәбата wан

Иди бһарә. Гава дурва дина хwә дьди дәшта Араратейә к'аw—мәрьв һ'ъжмәк'арә wе бнһер'ә, жь ә'рде хӧмам бльнд дьбә:— әw лайлана бһара р'әнгинә, кӧ хәбатчиед малһәбуна гӧндитие зува һивие бун.

Хәбатчиед совхоза Баг'рамйанейә трийа у р'әза жи (сәрwертийа Эщмиазинейә дәранине) бь т'ъвдир бәрбь һатьна бһаре бун. Дирексиа совхозе у т'әшкиләта партиае wә'дәда мәщал ә'франдьн у техника малһәбуна гӧндитие данә т'әзәкьрьне, бригадед баг'ванчийа сазкьрьн. Нһа жи дәстбь хәбата нава баг'а кьрьнә: к'олед трийа жь нава хwәлие дәрдьхьн, wәки әwана фреqәт шин бьн, шах вәдьн, бәред р'ьнд бьдьн.

Исал һьнәки дәрәнг дәстбь хәбата нава баг'а бу, гәрәке бьләзиньн, wәки һәр сәһ'әтәк у р'ожәкә бһәре бь к'ардари бе хәбтандьне. Пәй хәбата вәкьрьна к'олед трийа у бр'ина мовед һ'ъшкбуйә зедәр'а wе дәстбь р'акьрьна хwәлийа орт'а хәтед мовед трийа у qнйаткьрьна wан бькьн.

Бона баг'ванчийа әw хәбатәкә чәтьнә у ләма жи механизаторед совхозе qраркьрьнә, wәки ви шӧхӧлида алик'арие бьднә баг'ванчийа. Бь сәрәкванийа механике совхозейи сәрәкә Мәмәде Һ'ӧсо, механизатора—Вараздат Маргарйан, Галуст Карапетйан се к'отанед ӧса данә сазкьрьне, wәки бь wана wе хwәлийа орт'а хәтед к'олед трийа р'акьн у бь ахпа мәдәние qнйаткьн.

Чаwа Пленума КМ ПКТ'С февраледа к'ъвше, пьрса бь р'асионали хәбтандьна р'есурсед аве, пьрсәкә бь интенсиви пешдабьрьна дәранина малһәбуна гӧндитиейә фәрзә. Бона совхозеда вьр һада ав бь р'асионали бе хәбтандьне, система авдана баг'ед трийа у р'әза wе бе т'әзәкьрьне. Әв хәбата бь сәрәкванийа Һайказ П'илип'осйан у техник Мишае Щасьм wе бе кьрьне. Совхозеда мәщал тенә ә'франдьне, wәки ә'мбара аве чекьн у бь сайа ве йәке 50 һектар хwәлийа хам wе бе р'акьрьне у авдане. Сәр ви ә'рди мовед трийа wе бенә ньқандьне.

ШЬКЛДА: ӧзвед бригада совхоза Баг'рамйане wәхте хәбате. Щерга пешьнда (жь р'асте) баг'бещәркьред пеш Сәкна Хьдр у Эмма Саргсйан.

Фото йа А. ЩРАГ'АСПАНИАН

Баг'ванчиед совхозе qрара пленума партиаейә феврале хwәр'а кьрьнә р'ениша хәбате у qәwата хwә наһевшиньн, wәки исал дәwса 800 тоннаед бь плане к'ъвшкьри 813 тонна три бьднә wәлет. Баг'ванчиед бригада №1 (бригадир А. Дармойан) Аршалйус Мирзойан, Сәк'на Хьдьр, Һег'ине Нерсисйане у гәләкед майин гьли данә, wәки 285 тонна три бьстиньн, жь чапа к'ъвшкьри эп'ещәйи зедә.

Совхозеда гӧһдарийа мәзьн дьдьнә сәр хәбтандьна ахпа мәдәние. 254 тонна селитра амиаке, 300 тонна суперфосфат, 10 тонна ахпа калие wе бе стәндьне Иди 12 тонна суперфосфат, 8,5 тонна селитра амиаке һатйә стәндьне.

Совхозеда жь плане дәр гәрмокада памидор, бибәр, хьйар у п'ьнщар'а майин чандьнә.

Хәбатчиед ферма ч'еләка жи борщдариед хwәйә зедәкьрьна дәранина һасьләта һ'әйwанәт бь р'успити дьqәдиньн. Фермеда бь һ'әсабе 20-е марте 29.130 кг шир һатйә стәндьне у 5.600 кг шир данә дәwләте. Ч'еләкдошед пеш Зарик Баг'дасарйане, Һайкуш Нико-г'осйане жь һәр ч'еләкәке 730 кг шир стәндьнә, кӧ жь сала пар ви чахи эп'ещә зедәйә.

П'аләә у п'ешәкзанед совхоза Баг'рамйане бь qаред Пленумед КМ ПКТ'С декабре у февралева р'уһ'дарбуйи qәwата хwә наһевшиньн, wәки сала һ'әвтсалиейә шәшада дһа зә'ф трийа, фекийа, шир, гошт у һасьләта малһәбуна гӧндитиейә майин бьднә wәлет.

Т. Мурадов

(Мьq. мәйи мәхсус)

ӘWЕ БЬБЬН ХWӘЙЕ ГЬЛИЕ ХWӘ

Сала пар ачьхиед һ'әйwанәтхwәйкьред колхоза Айгешате (ль сәрwертийа Һоктемберйанейә дәранине) гәләк бун. Ле исал әwана иди бь wан ачьхийава р'ази набьн у борщдариед т'әзә һьлтиньн сәр хwә, р'ьнд мqатие ль һ'әйwанәт дькьн, һ'әму мәщала дьднә хәбате, wәки бьгһижнә һеланед т'әзә.

Ферма колхозейә пезда иди дәстбь зайина пез буйә. Шьванед колхозе гьли данә, wәки исал жь сәмәр'әми 102 бәрха, жь һәр пәзәке 3.2 кг һри бьстиньн.

122 ч'еләке колхозе һәнә. Жь wана иди 60 ч'еләк занә у голькед wан саг'-сьламәтьн. Ч'еләкдошед колхозейә пеш Аршалйус Галстйане, Алмаста Р'әсо борщ һьлданә сәр хwә, wәки жь һәр ч'еләкәке дәwса 2.700 кг бь плане тер'а дити 3.400 кг шир бьстиньн. Р'езултатед һәрдӧ мәһед дәрбазбуйи нишан дьдьн, wәки әwанае ә'сә бьбьн хwәйе гьлие хwә.

Ә'лие Т'әмо

Хәбата агитасиае к'омәке дьдә

Дь шӧхӧле зедәкьрьна дәранина һасьләта һ'әйwанәтда борщәки мәзьн дьк'әвә сәр агитатора, к'ижан готи qәwта хәбатчийа мобилизасиа бькьн, ләща сосиалистие бьднә фрәкьрьне, дәстанинед ӧлм у щер'бандьна пеш хәбатчийар'а шьровәкьн у нава дәраниеда бьднә р'ьк'ъникьрьне. Ви алида агитколектива гӧнде Саг'каһовите (ль сәрwертийа Апаранейә дәранине) хәбатәкә мәзьн дькә.

Ферма ч'еләкада Патвакан Мькьртчйан агитаторие дькә у хәбата хwә ӧса т'әшкил кьрйә, wәки һәр qрарәкә партиае у һ'ӧкӧмәте, щер'бандьна пешванед малһәбуна гӧндитие wә'дәда дьгһинә хәбатчийа. Агитаторе мә'рифәт һаж борщдариед һәр хәбатчикийә сосиалистие һәйә. Сайа р'ьнд т'әшкилкьрьна хәбате, р'ьк'ьнкьрьна щер'бандьна пешвана һ'әйwанәтхwәйкьред колхозе һәрдӧ мәһед исалә дәрбазбуйида, һьмбәри сала пар ви чахи, дәранина ширә т'омәри бь 1.100 кг зедә крьнә. Ви шӧхӧлида әмәке агитатор жи һәйә. Ч'еләкдошед колхозе Бавакан Костанйане у Герасим Мадинйан жь һәр ч'еләкәке иди 230—250 кг шир стәндьнә. Нһа һ'әйwанәтхwәйкьред колхозе һәр тьшти дькьн, wәки борщдариед хwә бь р'успити бьqәдиньн. Агитаторед ферме т'әqләкә т'әзә дьдьнә ләща һ'әйwанәтхwәйкьрайә сосиалистие.

Н. Флит

ҺӘQЕ ХӘБАТА БАШ

Хәбатчиед колхоз у совхозед сәрwертийа Аниейә дәранине бь шабунәкә мәзьн даклада һәвале Н. С. Хрушчов, кӧ әwи шеwрдарийа сәрәкванед органед партиае, советие у малһәбуна гӧндитиеда да, qәбулкьрьн. Шеwред wийә дәрһәqа бь щур'е интенсивә т'әзәйә дһа баш т'әшкилкьрьн у сәрәкваникьрьна малһәбуна гӧндитиеда һәр дәра хәбатчийа хwәр'а кьрьнә програма хәбате.

—Щур'е р'әwакьрьн—һәqдайине,—сәдре колхоза гӧнде Мармашене Манас Һамбарйан гот,—к'ижан иди әва эп'ещә wәхтә щәм мә һәйә, мәщаләкә гәләки башә. Гәрәке һәрт'ьм wан мәрийа нас бькьн, ед кӧ борще хwә бь р'успити дьqәдиньн, р'ож бь р'ож хер—бәрәк'әта артеле дьдьнә зедәкьрьне. Мәсәлә, пар бь wи щур'әйи 100 колхозван һатьнә һәqйаткьрьне. Бавакан Ар'ак'елйан у Ханум Ар'ак'елйана ч'еләкдош ширдайина һәр ч'еләкәкә хwә гиһандьнә 2.600—2.659 кг. Һәр йәке wана дәранина ширә т'омәри һьмбәри сала бәри wе бь 40 сентнера зедәкьрьн. Фә'мдарийә, wәки хәбатәкә ӧса гәрәке баш бе qимәткьрьне.

Бона зедә qәдандьна плана әк'ндайина сьлqе шәкьр сәрәкед хәләqока-Шура Галстйане у Р'има Папикйане бәрр'а һәр йәке 56 манат п'әрә стәндьн.

Сала 1963-а чаwа һәqдайина п'ешк'еш 2.476 манат п'әрә данә колхозвана.

Мармашенийа бьн ҏ'онайа qраред Пленума КМ партиаейә декабре у февраледа бона интенсификасиакьрьна малһәбуна гӧндитие мәщалнә баш ә'франдьнә. Wана qрар кьрьн жь һәр һектарәке 18—20 сентнер нан у жь плантасиаед сьлqед шекьр бь һ'әсабе орт'ә жь һәр һектарәке 300—350 сентнер әк'н бьстиньн.

(АӘТ')

Бьн тә'ва Октйабра Мәзьнда

Р'еволйусиа Октйабрейә Сосиалистиейә Мәзьн, кӧ бь сәрәкванийа Партиа лениниейә Комунистиейә аqьлбәнд һатә миасәркьрьне, Урьсетеда диктатура пролетариате т'әстиqкьр, сәрqӧр'на батмишбуна капитализме у алт'ндарийа сосиализме вәкьр. Әwе нава тарида һ'әмдьнйаеда бәлгәки нәмайи т'әзә вәкьр, бона мәрьвә р'екә шәмалдарә щәwаһьр сазкьр. Паши алт'ндарийа р'еволйусиа Октйабре Партиа Комунистие һ'әму щмаә'т у мләтед Урьсетекьр бова бьгһижнә азайе у сәрбәстие, жь бьн нире зӧлме у qәт'е дарен, сәр р'йа ә'мре т'әзә бькьньн.

Wи чахи Әрмәнистан һ'әсаб дьк'ӧлч'әки Урьсета сарнейи пашмайи. Әw илаһи wәхте һ'ӧкӧмдарийа дашнакайә к'ърет дһа паш чу, к'афк'ун бу, гһиштә дәрге тәмишбуне. Ле зутьрәке п'әнщед тә'ва Октйабре гһиштьнә вьра жи. 29-е нойабре сала 1920—и ль сәр Әрмәнистане жи бәйраqа Октйабрейә азадар мьлмьли. Щмаә'та әрмәнийа, һ'әму хәбатчиед Әрмәнистане, wе р'әqәмеда ӧса жи п'ара щмаә'та к'ӧрда, кӧ Әрмәнистанеда дьма, бун хwәйе азайи у сәрбәстийа ә'йни.

Пәй т'әстиqбуна qәйде советиер'а, һ'ӧкӧмәта Әрмәнистане, щмаә'та әрмәниайә бьра бь сәрәкванийа Партиа Комунистиейә Әрмәнистане һ'әму мәщал данә сазкьрьне бона пешдачуйина экономика у култура щмаә'та к'ӧрда.

Коммәрк'әзийа ПК Әрмәнистане, һ'ӧкӧмәта р'еспубликае гәләк мәщалед практик данә миасәркьрьне бона нава к'ӧрдада нәхwәндитие бьднә һьлдане у нә кӧ т'әне нәхwәндитие бьднә һьлдане, ле ӧса жи мәщалед лазьм сазкьн бона к'ӧрдед хәбатчи култура хwәйә бь форм мләти, бь сәрәщәм сосиалисти пешда бьбьн.

Сала 1921—е мәһа сентйабре Шеwра Комисаред Әрмәнистанейә Щмаә'тие qрар qәбулкьр дәрһәqа һьланина нәхwәндитиеда у һәма хут wе мәһе ль Аштараке курсед һазьркьрьна дәрсдара һатьнә т'әшкилкьрьне, ль к'ӧ дәрсдар һазьр дькьрьн бона гӧндед к'ӧрдада мәк'т'әба вәкьн. Лазо (Һакоб Г'азарйан) сәрәквани ван курса дькьр, е кӧ сала 1921—е бь һ'әрфе әрмәни, ле бь змане к'ӧрди ль Эщмиазине әлифба к'ӧрди „Шәмс" нәшьркьр. Паши к'ӧтакьрьна ве курсе гәләк һәвалед әрмәни чунә гӧндед к'ӧрда мәк'т'әб вәкрьн у бь әлифба „Шәмс", кӧ бь һ'әрфе Маштосә зер'ин һатьбу р'езкьрьне, дәстбь һиникьрьна зар'ед к'ӧрда кьрьн.

Сайа хәмхӧрийа Партиа Комунистие, к'омәкдарийа щмаә'та әрмәниайә бра р'ож бь р'ож култура щмаә'та к'ӧрда пешда дьчу, нәхwәндити жь орт'е дьһатә һьлдане, р'әqәма мәк'т'әба у шагьрта зедә дьбу.

Сала 1924—а 15—17-е нойабре Ваг'аршапатеда (Эщмиазин) бу qӧр'лт'а дәрсдаред к'ӧрда. Инструкторе Коммәрк'әзийа ПК Әрмәнистане Ә'рәб Шамилов, дәрсдаред әрмәни Мхит'арйан, Р'штуни, Мурадйан у гәләкед майин т'әви хәбата qӧр'лт'е дьбун. Вьра пьрс пешда һатә к'ъшандьне бона һазьркрьна әлифба к'ӧрдийә т'әзә.

Комисариата Әрмәнистанейә р'онкаейә Щмаә'тие сала 1927—а qрар qәбулкьр дәрһәqа сазкьрьна әлифба к'ӧрдийә т'әзәда. Әв хәбата һӧрмәтли т'әслими һ'имдаре литература к'ӧрдайә советие Ә'рәб Шамилов у Исаһак Марангулов кьрьн. Хенжь ве йәке комитеа сазкьрьна әлифба к'ӧрди һатә т'әшкилкьрьне.

Сала 1928—а комитеа Әрмәнистанейә Шӧхӧлкьрьнейә Мәрк'әзие щвата комитеа һазьркьрьна әлифба к'ӧрди дәрбаз дькә у бь к'ӧтаси qраре qәбул дькә бона һазьркьрьна әлифбе у к'аг'әзе дьшинә Комисариата Әрмәнистанейә р'онкаейә Щмаә'тие, кӧ бона wе нете п'әра бәрдә. Ә'рәб Шамилов у Исаһак Марангулов wе сале әлифба к'ӧрди сәр һ'име һ'әрфед латини һазьр дькьн. Дь шӧхӧле һазьркьрьна әлифба т'әзәда ӧлмдаре әрмәниайи навудәнг Һовсеп' Абгарович Орбели жи к'омәкәкә мәзьн дьдә.

Аwа 35—сал бәре, 25-е марте сала 1929—а Комисариата Әрмәнистанейә р'онкайейә Щмаә'тие әлифба к'ӧрдийә т'әзә т'әстиq дькә у һәма wе сале мәк'т'әбада wе әлифба т'әзә дәрбаз дьбьн.

Нава т'ариqа хwәйә п'ър'qӧр'нәда щмаә'та к'ӧрда wәлате советиеда бу хwәйе әлифба хwә. Нава т'ариqеда щара ә'wльн бь змане к'ӧрди ә'франдьнед класикед марк'сизм—ленинизме тенә т'әрщмәкьрьне у нәшьркьрьне, бь wан һ'әрфа щара ә'wльн сәрһатийа һ'имдаре Партиа Комунистие у дәwләта сосиалистие, азадаре щмаә'та Владимир Илйич Ленин те нәшьркьрьне. Салед советие чаwа нава ә'мре һ'әму щмаә'тед wәлате мәда, ӧса жи нава ә'мре к'ӧрдед хәбатчида гӧһастьнед мәзьн һатьнә кьрьне, р'еволйусиа културие һатә миасәркьрьне. Литература к'ӧрдайә советие һатә сазкьрьне, к'ижан пешда дьчә у гӧлвәдьдә.

Иро, сайа сәйасәтийа партиаейә лениниейә мләтие к'ӧрдед советие мала щмаә'тед брада бь һ'әму алийава пешда дьчьн, әмәке хwә дькьнә нава шӧхӧле чекьрьна комунизме wәлате мәда. Әгәр бәри Октйабра Мәзьн Урьсетеда к'ӧрдед хwәнди сәр печ'ийа дькарьбун һ'әсабкьрьна, ле нһа нәхwәндити бь щарәкева һатйә һьлдане. Бь һ'әзара к'ӧрд бунә хwәйе хwәндьна бльнд у орт'ә. Әwләде щмаә'та к'ӧрда иро бунә дохтьр у дәрсдар, инженер у техник, шайир, нвиск'ар у ӧлмдар. Иро литература к'ӧрдайә советие гьһиштийә дәрәщәкә ӧса, wәки иди жь һ'ъдудед wәлате мә дәр те наскьрьне. Нава ве пешдачуйинеда сазкьрьна әлифба к'ӧрди, кӧ 35 сале wе т'әмам бун, р'оләкә мәзьн лист.

КАР'ЛЕНЕ ЧАЧАНИ

Архитекторе əмəкдар

Мəрьве ӧса һəнə, шəки бь сайа шӧхӧле хwə навəки qəнщ qазанщ дькьн, сал у зəмана жь бира щмаə'та начьн. Т'орос Т'ораманйане архитектор, ӧлмдар, шəки и-сал мəһа марте сəд салйа буйина wи т'əмам дьбə, йəки ӧса бу.

Т'орос Т'ораманйан жь дйа хwə буйə сала 1864—а, 30-е марте ль гӧнде Шапин Qəрəһисаре, ль Əрмəнистана Р'оаве. Wəхте əwи һе зар'о буйə, де у бав ле дьмьрьн, əw эт'им дьминə. Сала 1884-а бь алик'арийа чанд пьзмамед хwəйə херхwəз əw дьчə Полисе, шəки ль идаред хwəндьна бльнда бьхунə. Пəй гəлəк чəтьнайар'а, чар сала шунда, мəрəме wи анщах те сери, ль Академиа бəдəwсьнə'тиеда те qəбулкьрьне у сала 1893-а п'ара шейə архитектурие хлаз дькə.

Т'. Т'ораманйан пəй хьлазкьрьна академиаер'а, wəхтəке һəла ль Полиседа дьхəбьтə, ле паше дьчə Бул'гариае у ведəре жи гəлəк авайед бəдəwə чəндqати дьдə чекьрьне.

Сала 1903—а əw те Əрмəнистане. Те у насийа хwə дьдə чекьрьнед шейə кəвнə п'ьр'дəwран. Ль шана гиро дьбə, һ'əwас у һ'ьзмəк'ар дьминə. Иди т'ӧ щийада начə. Т'əмамийа ə'мре хwə, занəбун, qəwат у сəһ'əта хwə п'ешк'еши һиндарийа архитектура wəт'əне хwəйи һ'ьзкьри дькə у бəрə—бəрə дьнйакə т'əзə дьдə ə'йанкьрьне: шəһəра, к'очка у сəра, дер у к'лисед дəwред бəре е ль р'уе ə'рде у бьн ə'рде жь хəwа һнгоре һ'ьшйар дькə, тинə сəр qраре бəре, чекьрьна бəре, р'ӧһ' бəрда тинə у дьдə хəбəрдане. Пер'а жи дьдə к'ьвшкьрьне мə'рифəт у таланта əwлəдед щмаə'та əрмəнийа дь һьнда чекьрьнед дəwрантəйахə хəмлə — бəдəwда.

Т'ораманйан хəбата хwə сьфтə ль хьрабе бажаре Анйе (Анае) дəстпе дькə (qӧр'на 10—а). Əw бона диһар-

Т'. Т'ораманйан

кьрьна wи бажари т'ӧ qəwат у сəһ'əта хwə наһевшинə. Ле wи чахи əw т'əне букəсəки али wи надькьр, дəстəнг бу, һ'аләки чəтьнда. Н. Йа. Мар' дəрһəqа wида wи чахи wа нвисийə: „Т'орос Т'ораманйан, шəки от'ахəкə cькə—сарда, йа кӧ надһьһатə гəрмкьрьне у бь ава баране һ'əта чока т'ьжи бу, дьма, к'əтə һ'аләки һəри к'əсибие, бь р'ожа бьрчи дьма, кьнщ ле пəр'ьти". Ле дь wи һ'але чəтьнда жи һ'ьзкьрьна Т'ораманйан бəрбь wəт'ин, бəрбь хəбате һəр тьшти дьдə биркьрьне у алт'кьрьне.

Архитекторе занə wəхтəке шунда те Зварт'носе (ль р'əх Эщмиазине qӧр'на 7-а) у ль ведəре жи т'əмамийа к'очк — зйарəта Зварт'носе дьдə дасəкнандьне, һəр кəвьрəки wе, һəр һəйк'əлбирəки wе чапа wана дьгрə у сайа к'əмал—мə'рифəта хwə дьдə к'ьвшкьрьне, чька əw шанəшин чаwа буйə, чаwа һатйə чекьрьне.

Дасəкнандьна Зварт'носер'а т'əвайи Т'ораманйан хəбата хwə ве щаре диса ль Аниеда (Анаеда) дькə у ль ведəре р'асти академик Н. Йа. Мар' те. Əw салед 1905 —а һ'əтани 1909—а бь сəрəкванийа Мар' ə'рде дьдə вəдане у бьн wи ə'рдида бажаре Анае дəwри ӧнда ль р'у дьне дьхə, к'очк у сəред wи, мəйдан у ханед wи, дер у мьзгəфтед wи бажаре п'ьр'млəт йəко-йəко дьдə ə'йанкьрьне. Т'ораманйан wи бажари, мəрьв һəw занə, жь хəwа к'ьбир һ'ьшйар дькə у дьдə хəбəрдане, чька дь дəwре бəреда һостə у сəрəкһостəед чаwа һəбунə, хwəйе чь сьрафəти бунə у мəрьв һəw занə, кӧ əw бь хwə жи һəма wəхте чекьрьна wи шəһəри ль wедəре буйə у һһа р'абуйə шьровəдькə, чька ль к'и али чь һатйə чекьрьне, бона чь wи йəк һатйə чекьрьне, к'е хwəр'а дайə чекьрьне у чаwа буйə wəхте хwəда?

Хенжь диһаркьрьна Ание у Зварт'носе Т'. Т'ораманйан ӧса жи хəбатəкə гəләки мəзьн кьйə дь һьнда һиндарийа деред Текоре (Дигор'е), Ерерйук'е, К'асаг'е, Эщмиазине (һр'ип'симе у Гайане), Аване, ед Т'алина Жорин у Жерин, Т'алише, Мастарае, Арт'ике, Багране у ед дьнеда.

Т'. Т'ораманйан нава хəбата хwəйə си салəда да избаткьрьне, шəки Əрмəнистан педа—педа музейə, хwəйа архитектура хwəхwəтие. Бь гьлики, чаwа композитор Комитас хwəхwəтийа дəнгбежи, сазбəндийа əрмəнийа ль бəр дьнйальке да ə'йанкьрьне, ӧса жи Т'ораманйан хwəхwəтийа чекьрдари—архитектура wе щмаə'те да ə'йанкьрьне у бь дьнйаер'а да наскьрьне.

Т'. Т'ораманйан бь һ'ьзкьрьнəкə бе һ'əд у һ'əсаб, баwəр бьки, т'əмамийа Əрмəнистане гəр'йайə, пəйа чуйə гəлəк нəһ'и у гӧнд еd wе у ль к'ıдəре һəйк'əлбирəк, зиарəтəк, дерəк, к'лисəк, кəлак, щина жи мьзгəфтəк (чаwа йа Мануче к'ӧрд ль Анае) дитйə, пер'а—пер'а пе мьжул буйə, чап кьрйə, шькл кьрйə, дəрһəqа wеда һургьли нвисийə у бь wи тəһəри жь ӧндабуне дайə хьлазкьрьне.

Архитекторе ə'йан к'ӧда бьчуйа, хенжь һиндарийа һəйк'əлбиред дəwред бəре, хəбата практик жи дькьр, шеwр дьда гӧндийа, чька мал—авайе чаwа чекьн, wəки р'ьһ'əтийа хwə теда бьбиньн. Һəма бь шеwр у бь алик'арийа wи ль гӧнде Əмəнчайире (ль qəза Qəрсейə бəре) от'аха Хальте Бро һатьбу чекьрьне, əw то от'ах, wəки дəрһəqа р'ьндчекьрьна wеда һе—һе те гьликрьне.

Архитекторе наскьри Т'ораманйан мəрьвһ'ьз бу, wət'əнһ'ьз у ə'сьл бажарван. Əwи бь ч'ə'ве хwə Əрмəнистана Советие дит, слав кьр əw р'ожа навнишан, гава Əрмəнистан бу шеwрстан у бь щмаə'та хwəйə хəбат'кар'р'а диса дəстбь хəбата хwəйə һ'ьзкьрийə сала кьр. Һ'ӧкӧмəта Советие һəр мəщал у мьк'ан дане у əw хəбьти, кьр, кӧ нвисаре хwəйə т'əзə нəшьр бькə, хəбата хwəйə сала бьщьвинə сəр һəвдӧ, ле сəд һ'əйф, калбуне у мьрьне хwə пер'а гиһандьн.

Əw сала 1934-а 1-е марте, 70—салйа хwəда мьр, ле шӧхӧле wийи кьри нəмьр, бь шӧхӧлр'а т'əвайи наве wи ма у wе һе—һе бьминə, чьqа һəбə щмаə'та əрмəнийа qəдим—хwəйа архитектура дьнеə'йан.

Һ'. ЩНДИ

К'Т'ЕБЕД Т'ƏЗƏ

Нəширəта Əрмəнистанейə дəwлəте бь змане əрмəни к'т'ебед һана нəшьркьрьнə.

М. Лапиров.— Скобло, Эдисон, 282 р'у.

„Wəхта стəйрка шьмале дьтəйсə", 133 р'у.

„Экономика сəнайа сосиалистие", 392 р'у.

һ. Карапетйан.— Мəрьвед шəр'к'арийа мəзьн, 481 р'у.

Ищатед ӧлм у техника Wəт'əниейə т'əзə

ҺИДРОПЕД

Йу. Белйаеве инженер—конструктор велисопедəкə ӧса һазьркьрйə, wəки сəр р'уе авер'а дьчə. Wер'а һидропед дьбежьн. Һидропед бона wе йəкейə, wəки мəрьв карьбьн чаwа сəр р'уе авер'а, ӧса жи бьн аведа һəр'ьн.

Собəк'ар мəрт'ала сəрwертикьрьне дьгрə, бь льнга педалед велисопеде дьгӧвешə у бь сайа ве йəке бӧрха, кӧ велосипеде сəр р'уе авер'а дьшулькинə, дьзвьр'ə. Пар'ава, к'еләка бӧрхе, мəрт'ала зьвьр'андьн у ньqобуна велосипеде һəйə. Wе зутьрəке дəстбь бəрдана велосипедед вн щур'əйи бькьн.

„Т У—5"

Зуда ӧлмдар, инженер у конструктор wе пьрсева мьжул дьбун, wəки бона колхоз у совхоза машинəкə ӧса сазкьн, йа кӧ карьбə хəбата баркьрьн у барвалакьрьне бькə. Сала 1964— а хəбатчиед институтa машиначекьрьна малһəбуна гӧндитийə һ'əмт'фаqиейə ӧлмизгəр'не машинəкə баркьрьн у барвалакьрьнейə универсал һ'ьзкартьн. Колхоз у совхозада бона баркьрьна мешокед т'ьжи нан, картол, к'əле кукуруз, масса силосейə шин, тукед гиһе, qуме, сементе у qнйатед чекьрьнейə майин wе транспортйора „ТУ—5"-ə т'əзə бьднə хəбтандьне.

Механизмед ве машинейə универсал мəщале дьдьн, wəки wе к'илəрада жи бьднə хəбтандьне. Гава ве машина баркьрьне нава дəранина малһəбуна гӧндитиеда бьднə хəбтандьне, wи чахи мьхсе, кӧ сəр хəбата баркьрьна һəсьлəта малһəбуна гӧндитие те кьрьне, wе бь 70—80 сəлəфа бе кемкьрьне. Wе исал жь 10 һ'əзар машинед ӧса зедəтьр бəрдьн.

Р'ИА ВОЛГА—БАЛТ'ИКАЕЙƏ АВЕ

Нивсəлийа исалə ə'wльнда wе р'йа Волга—Балт'икаейə аве, йа кӧ гəлəк сала һатйə чекьрьне, бьднə хəбтандьне. We əwe дəwса системə əрqа Маринейə кəвн, к'инщəнер'а гəмиед мəзьн нькарьн дəрбазбьн, бьднə хəбтандьне. Əв магистрала т'əзə wе система əрqед авейə п'ара wəлетə Европае һəвр'а бьдə гьредане. Москвае бьбə искəла пенщ бə'ра—бə'ред Шьмале, Балт'икае, Каспие, Азове у бə'ра Р'əш. Һһа һатьн у чуйина гəмийа орт'а п'аред wəлетə Шьмале—Р'оавае, нəһ'ией мəрк'эза wəлет у щəнубеда wе дһа зедəбə.

Магистрала авейə т'əзəр'а гəмиед т'ьжи нан, к'имикат, к'ӧмьра кəвьри, ньфт у гəлəк əшийаед малһəбуна щмаə'тиейə майин wе һəр'нə искəлед Ленинграде, Мурманске у жь wьр апатита, дара, машина у һурмуред майин бьбнə нəһ'ией wəлетə башqə— башqə. Бь сайа хəбтандьна ве р'йа аве qимəте щигӧһастьна бара wе 6—7 щара арзан бə. Дьрежайа ве əрqа аве 870 км у əw бь техника советиейə зор һатйə чекьрьне.

П'ЬНЩАР' СƏР КƏВЬРА ШИН ДЬБƏ

Ботаник зуда һаж бь щур'е һидропоникае гиһандьна һешнайе һəнə. Əм дькарьн бежьн, wəки əв щур'ə щара дӧда дьхӧльqə. Нəйнəсийа һидропоникае əwə, wəки һешнайе бе хwəли, ванада дьгиһьн у wе бь ава шор'-суперфосфате, селитра калие qийат дькьн.

Дəстанинед ӧлм у техника wə'де нһа мəщале дьдьн, wəки wə'де гиһандьна һешнайе бьднə кӧрткьрьне. Вьра хенжь т'ӧлӧмба, бь к'ижана һешнайе пе ава ахпа мəдəнне qийат дькьн, ӧса жи тə'ва нəт'əбийəтие—лəмпед ньфqа р'оже дьдьнə хəбтандьне.

Академике Академиа Р'СС Əрмəнистанейə ӧлмə Г. Давт'йан прринсипа һидропоникае практикаеда бь ачьхи да хəбтандьне. Щер'бандьнед wи дьдьнə к'ьвше, wəки wəхте пəй чандьна т'охме кукурузр'а дəһ р'ож дəрбаз дьбьн, иди бьстие кукуруз бь 30—35 см бльнд дьбьн. Сəнайа wəлет бона мисəркьрьна qрара Пленума КМ ПКТ'С феврале дəстбь һазькрьна дəмудəзгед һидропониейə тип кьрйə, wəки колхоза у совхозада бьднə хəбтандьне.

Л. Иоаннисйан
инженер

СИРКА ГӦРЩСТАНЕ

Колектива сирка Гӧрщстане һ'əсаб дьбə колективəкə щаһьл. Р'астə, зуҗ ва нəһатйə т'əшкилкьрьне, ле əw бь һостатикə мəзьвна пешда те у wəлета һатйə наскьрьне. Əва щара пешьн нинə, кӧ сирка Гӧрщстана бра бь гастролед хwəва бнəлиед Ереване дьдə шакьрьне.

Wəхте т'əмаша ве колективе дьки гəлəки щадьби, wəки һəр һəжмарəк гəлəк чəлəнг у бəдəw, бь һостати те qəдандьне.

К'ома щигита, кӧ жь щаһьла һатйə т'əшкилкьрьне, бь һостатийа искуствəйə бльндва р'əqасед млəтие дьqəдинə у лəмажи жь алие т'əмашачийада бь дəстльһəвхьстьнед гӧмрəһ'ва те qəбулкьрьне. Акробат жи һ'əwаск'арикə мəзьн пешда тиньн. Артистед мə'рифəт В. Нот'ьрашвили, А. Оганезов, Г. Гарсеванишвили, Р' Симонйан гəлəк һəжмаред акробатиейə чəтьн дьqəдиньн, ӧса дьqəдиньн, wəки т'əмашачи жь wана гəлəки р'ази дьминьн.

Артисте Р'СС Гӧрщстанейи əмəкдар Сандро Дадешкелани бьн сазбəндийа эстрадиеда гəлəк һəжмаред һ'əwаск'ар дьqəдинə.

Бе тьрс у хоф, гəлəк чəлəнг у бəдəw артист Г Самхарадзе, Г. Велиршвили у Һ. Утешев ль сəр бльндайа дəһ—пандəһ метра бандзьднə сəр т'ор'е у жь wьра щарəкə маин qӧлоз дьбнə жоре. Ле wəхте артиста щаһьл Волкова т'əви мəймунед хwəйə һинкьри дəрте мəйдане, нeжe сəра мəзьнда п'еледəстльһəвхьстьнед гӧмрəһ' пешда тен. Мəймунед һинкьри һəр готьнəке Волковае р'аст фə'м дькьн у дьqəдиньн.

Ле т'əмашəчи чьqа дьк'əньн у бəшəрхwəш дьбьн, гава масqəрəчи Сандро Т'едиашвили у Л. Минералов манеже дьхӧйа дькьн. Əwана ə'йни һосте шӧхӧле хwəнə.

Əм бь дьл гастролед сирка Гӧрщстане ль Ереванеда бьмбарəк дькьн.

С. Восканйан

ПЬРСЕ ДАТИНЬН QРАРА ДƏРҺƏQА ГӦЛЛƏКЬРЬНА Р'УБИ БЬДНƏ ҺЬЛДАНЕ

Нйу—Йорк'. Адвокате Щек Р'уби Далласеда (штата Техасе) ə'лам кьр, wəки əw дьхwəзə пьрсе дайнə, кӧ qрара гӧлләкьрьне сəр хwəйкьре хwə бьдане у дəрһəqа шӧхӧле wи тьна Осwалдда просеса т'əзə бе к'ьвшкьрьне. Wəк'иле хwəйкьрьне һ'əсаб кьр, wəки wəхте суда Р'уби т'əр'бандьнед просесуале wьминə.

(ТАСС)

Р'едактор МИРОЕ

Адреса р'едаксиае у т'елефонед wе: Ереван, соqаqа Терйан № 69. Т'елефон: р'едактор — 2-52-41, к'атьбе щабдар — 2-83-80, сəрwеред п'ара — 2-07-78.

„Р'ИА ТАЗА" 69180

Типография № 2 Главного управления издательства и полиграфической промышленности Министерства культуры Армянской ССР, ул. Кнунянца, 3. ВФ 10